

STORTINGET

Representantforslag 180 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Liv Gustavsen, Tom Staahle, Aina Stenersen
og Anne Grethe Hauan

Dokument 8:180 S (2025–2026)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Liv Gustavsen, Tom Staahle, Aina Stenersen og
Anne Grethe Hauan om etablering av psykiatrisk
ambulansetjeneste på det sentrale Østlandet**

Til Stortinget

Bakgrunn

Psykiske helseutfordringer er en av de største helseutfordringene i Norge i dag. Stadig flere mennesker opplever psykiske kriser eller alvorlige psykiske lidelser, og behovet for gode akutte helsetjenester øker. Samtidig opplever både helsevesenet og nødetatene et økende press på sine ressurser.

I dag er det ofte politiet som rykker ut først når personer opplever en akutt psykisk krise. Dette er oppdrag som i mange tilfeller først og fremst er helsefaglige. Politiet gjør en viktig innsats i slike situasjoner, men oppdragene binder også betydelige politiresurser og er ikke alltid best løst av en etat som primært er satt til å forebygge og bekjempe kriminalitet.

Tall fra politiets operative system viser at antallet oppdrag knyttet til psykisk helse og bistand til helsevesenet har økt kraftig de siste årene. Samlet økte slike oppdrag fra rundt 37 000 i 2016 til nærmere 57 000 i 2023, en økning på over 50 prosent.

Politiet selv har flere ganger pekt på at de i økende grad utfører oppgaver som i realiteten er helseoppgaver, og at dette går ut over politiets kapasitet til å håndtere kriminalitet og andre kjerneoppgaver.

Verdige og riktige tjenester

Når mennesker opplever en psykisk krise, er situasjonen allerede svært sårbar – både for personen selv og for familie og pårørende.

I dag opplever mange at de blir hentet av uniformert politi hjemme eller i offentligheten. Dette kan oppleves både dramatisk og stigmatiserende, særlig for mennesker som ikke har begått noen lovbrudd, men som trenger helsehjelp.

For familie og pårørende kan det også være svært belastende at en psykisk krise håndteres som en politiaksjon i nabolaget eller i offentligheten. Transport i politibil kan forsterke følelsen av stigma, mens transport i ambulanse med helsepersonell i større grad oppleves som det det faktisk er, en helsesituasjon som krever helsehjelp.

En psykiatrisk ambulansetjeneste kan derfor bidra til en mer verdig, trygg og faglig riktig håndtering av slike situasjoner.

Erfaringer fra Bergen

Flere steder i Norge har man allerede etablert egne psykiatriske ambulansetjenester, hvor helsepersonell med spesialisert kompetanse rykker ut til psykiske kriser.

Den mest kjente ordningen er psykiatriambulansen i Bergen, som har vært i drift siden 2005. Ordningen har dermed fungert i over 20 år.

Ambulansen er bemannet med helsepersonell med kompetanse innen psykisk helse og har som mål å sikre at personer i krise møtes med respekt, faglighet og trygghet.

Erfaringene er svært gode:

- Psykiatriambulansen i Bergen håndterer rundt 1 500 psykiatriske oppdrag årlig.
- Politiet trengs kun i omtrent 20 prosent av oppdragene.
- Ordningen bidrar til å frigjøre betydelige politiresurser.

Erfaringene viser også at helsepersonell med riktig kompetanse ofte kan roe ned situasjoner gjennom dialog og faglig tilnærming, noe som kan redusere behovet for tvang og konflikter.

Ordningen i Bergen fremstår derfor som et vellykket eksempel på hvordan helsevesenet kan ta et større ansvar for psykiske kriser, samtidig som politiet avlastes.

Behovet på det sentrale Østlandet

På det sentrale Østlandet, særlig i Oslo og Akershus, bor det i dag rundt 1,5 millioner mennesker innenfor et relativt lite geografisk område. Regionen er også en av regionene i landet med sterkest befolkningsvekst.

Til tross for dette finnes det i dag ingen permanent psykiatrisk ambulansetjeneste for hovedstadsregionen.

Forslagsstillerne mener dette er en mangel i beredskapen. Når en region med så stor befolkning ikke har et slikt tilbud, samtidig som mindre regioner allerede har etablert det, er det grunn til å stille spørsmål ved prioriteringene.

En psykiatrisk ambulansetjeneste for Oslo og Akershus vil kunne

- gi personer i psykisk krise raskere og riktigere helsehjelp
- bidra til mindre bruk av politi i helseoppdrag
- frigjøre politiresurser til kriminalitetsbekjempelse og beredskap

- gi en mer verdig og mindre stigmatiserende håndtering av psykiske kriser
- bidra til tryggere situasjoner for familie og pårørende

Et tilbud for hele landet på sikt

Forslagsstillerne mener at etablering av psykiatrisk ambulansetjeneste på det sentrale Østlandet bør være et første steg.

På sikt bør regjeringen også vurdere tilsvarende tjenester i alle større byer og tettsteder i Norge. Erfaringene fra Bergen viser at slike tjenester fungerer godt, gir bedre helsehjelp og samtidig avlastet politiet.

Når psykiske kriser i stor grad håndteres av politiet i dag, er det et tegn på at ansvarsfordelingen mellom helsevesenet og politiet ikke alltid er riktig. Personer i psykisk krise trenger først og fremst helsehjelp, ikke politioppfølging.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen sikre at det etableres en psykiatrisk ambulansetjeneste for hovedstadsområdet etter modell fra ordningen i Bergen.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at en psykiatrisk ambulansetjeneste for hovedstadsområdet bemannes med helsepersonell med særskilt kompetanse innen psykisk helse, og organiseres slik at den kan avlaste politiet i oppdrag knyttet til psykiske kriser.
3. Stortinget ber regjeringen vurdere etablering av psykiatrisk ambulansetjeneste i andre større byer og tettsteder i Norge, utover hovedstadsregionen, basert på erfaringene fra slike ordninger.

19. mars 2026

Liv Gustavsen

Aina Stenersen

Tom Staahle

Anne Grethe Hauan